

Carmen Blacker: Yamabushis kraft - ild-vandring, kogende vand og sværd- klatring

Den engelske japanolog Carmen Blackers The Catalpa Bow. A Study in Shamanistic Practices in Japan fra 1975 var med til at inspirere en hel generation af forskere og studerende, for hvem shamanisme i Japan havde været ukendt område. Som en af de første vesterlændinge søgte hun de levende shaman-traditioner rundt omkring i landet, herunder også de yamabushi'er, hvis ritualer og religiøse verdener, hun var med til at afdække. Mens en del beskrivelser er af mere historisk interesse, passer andre stadig til nutidens levende yamabushi-tradition.

De kræfter asketen opnår gennem sin indvielse og påfølgende askese falder i to tydelig adskilte grupper. Den første er dem der bliver brugt praktisk, enten i samfundets tjeneste eller i hans eget daglige liv. Disse bliver udført af asketer af alle slags, hvad enten de er buddhistiske præster, yamabushi eller enkeltstående professionelle healere. De består principielt af de kræfter, der er nødvendige for at udføre eksorcisme, men omfatter også den kraft at "åbne" et helligt sted, grundlæggelsen af templer og helligdomme på hellige steder og helliggørelsen af bjerge til pilgrimsfærd. I denne kategori kan vi også inkludere den orfiske¹ kraft at fortrylle dyr og at kommunikere med dem.

Den anden gruppe af kræfter bliver kun udført af yamabushi og består ikke så meget af praktiske bedrifter som af demonstrationer af den magiske kunst, foretaget for at overbevise samfundet om at disciplen så sandelig har løftet sig over almindelig menneskelig tilstand. Indtil slutningen af forrige århundrede kunne et større antal af disse kunststykker stadig bevidnes i forskellige dele af Japan. I dag synes repertoiret at være reduceret til tre: *hi-watari* eller ildvandring, *yudate* eller at lægge sig ned i kogende vand og mere sjældent *katana-watari* eller at kravle op ad en sværd-stige. Disse tre kunststykker peger alle, ved nærmere eftersyn, på de to karakteristiske shamanistiske bedrifter: herredømmet over ilden og den magiske flugt til himlen. [...]

Hensigten med ild-vandrings- og kogende-vand-riterne er at demonstrere, at disciplen

¹ Orfeus er i græsk mytologi en sanger, der kunne tryllebinde vilde dyr og planter med sin sang.

har opnået denne karakteriske shamanistiske færdighed: herredømme over ilden. Han har rensat sig mod onde ånders angreb, identificeret sig med sin skytsguddom Fudo Myoo², og med den guddommelige kraft som derved tilfalder ham har han gjort sig uimodtagelig for varme. Således kan han gå sikkert på røde gløder eller sænke sig ned i kogende vand.

På samme måde med det kunststykke at klatre op ad en stige med sværd. Det er ikke så meget en praktisk bedrift - det er usandsynligt at nødvendigheden af at udføre et sådant kunststykke vil dukke op i det daglige liv - som en symbolsk demonstration af at yamabushi har nået den igen så karakteristiske shamanistiske bedrift på magisk vis at kunne stige til himlen. Stigen med sværd ... symboliserer stigen til himlen, som intet almindeligt menneske kan drømme om at klatre op ad. Kun den der har fuldført yamabushi's initiation og askese kan klatre op ad denne farlige stige.

Skønt meget i disse riter er symbolsk, så er der dog stadig tilbage en kerne i dem, der endnu ikke er blevet tilfredsstillende forklaret.[...] Hverken det salt der rituelt bliver strøet over området, eller nogen mulig hårdhudethed på japanske fodsåler, eller hypnotisk suggestion, eller en kollektiv bevidsthed, er tilstrækkelig til at forklare det faktum at ikke blot yamabushi selv men et stort antal af almindelige lægfolk også er i stand til uskadt at gennemvandre en tyve fod lang sti med røde og ulmende gløder. Ligeså svært at forklare på nogen af disse måder er yamabushi's neddykning i kogende vand eller hans evne til at klatre uskadt op ad en stige af sværd.

Katana-watari eller sværd-klatringen bliver nu sjældent udført [...] Yudate eller kogende-vand-kunststykket ses oftere. [...] Det eneste eksempel jeg har set blev udført ikke af shugendo men af shinto-sekten Shinshukyo³, stærkt påvirket af shugendo-praksis, d. 17. september 1963. I hovedtrækkene synes det meget lig med, måske helt identisk med en shugendo-udførelse af riten: en hellig indhegning afspærret med det sædvanlige stråreb og flagrende strimler af gohei-papir, og med totter af bambusgræs i de fire hjørner. I midten er et stort kar over et træbål.

² Se note XXX.

³ I 1882 blev shinto delt i stats-shinto og sekt-shinto. Shinshukyo tilhører sekt-shinto og bruger shamanistiske kulthandlinger.

Da riten skulle begynde havde bålet været tændt i nogen tid, og vandet i karret dampede og boblede. Den præst der skulle udføre riten gjorde det for første gang, fik jeg at vide, idet han det år overtog hvervet fra en gammel mand, som havde gjort tjeneste i de sidste 40 efterår. Han stod, klædt helt i hvidt, foran det kogende kar, gik så omkring den, idet han slog gnister af en flintesten i hver af de 8 retninger. Så gentog han pradakshina⁴ rundt om karret, idet han denne gang lagde salt på kanten i hver af de otte retninger. Så greb han en gohei-stav, en pind med to strimler af hvidt papir symmetrisk fæstnet dertil, og fortsatte med at røre med skaftenden i det kogende vand, så voldsomt - igen i hver af de otte retninger - at det dampende og sydende løb over kanten. Hver gang han var færdig med, at røre rundt, gav han et højt, skarpt kiai⁵, "Eee!"

Til sidst greb han et langt bundt af bambusgræs-blade, stak det i det kogende vand og slog med det så en tung stråle af kogende vand faldt overalt og rundt om ham, hvorved der rejste sig en dampsky. Idet han bevægede sig rundt til kompassets otte punkter gentog han sin forestilling otte gange; han piskede bladene mere og mere voldsomt ind og ud af vandet, så at hans hvide klæder hurtigt blev gennemblødte, og så han knapt kunne ses for dampskyerne.

Aldrig så snart var han de otte punkter igennem, før han standsede, rystede sig og gik nonchalant ud af den hellige indhegning, mens alle klappede og takkede ham.

Årsagen til at manden ikke blev skoldet, fik jeg at vide, var udelukkende at kami's kraft, der var blevet tildelt ham gennem hans askese-træning, havde gjort ham uimodtagelig for varme. Det var det samme med deres ildvandings-rite som de udførte hvert forår. Hverken ilden eller det kogende vand føltes varmt, fordi kraften fra mandens askese havde fjernet varmens væsen. Derfor kunne ikke blot præsten, men også andre gå sikkert hen over de brændende gløder. Min meddeler, fru Nakazawa, datter af sektens øverste præst, fortalte mig at hun ofte midt i ildvandings-riten var blevet advaret: Gå ikke nu, det er ved at blive farligt. Præsten plejede at gå en gang mere over gløderne og dæmpe varmen, så det igen var sikkert for almindelige folk som

⁴ Rituel omkredsning (circumambulation).

⁵ Højt råb benyttet af excorsister.

hun selv at gå.

Ild-vandring, hi-watari, er det ene kunststykke i yamabushi's gamle magiske repertoire der stadig kan ses udført på mange steder i Japan, især om foråret og efteråret, som afslutningen af saito-goma⁶ eller den magiske bål-rite. Gløderne fra det store kegleformede bål bliver revet ud på lange bambus-river for at skabe en rød og ulmende sti på ca. tyve fods længde. En gruppe yamabushi går op til enden af stien, reciterer højt bestemte mantra, og skrider så sikkert i procession ned ad den rygende vej. Ved denne handling, tror man, at de i den grad har formindsket ildens virkning at det ikke blot er sikkert, men i høj grad gavnligt for alle og enhver fra den profane verden også at gennemvandre stien.

Da jeg første gang overværede riten i juli 1963, blev den udført af yamabushi fra Tanukidani-sekten på et smukt sted i en armhule af bjerge nord for Kyoto, med skov og en klippeskrænt på to sider. En stor mængde var forsamlet og ventede på at få det privilegium at gennemvandre den ulmende sti: mænd og kvinder, gamle og unge, tykke og tynde; så mange strømmede til for at vandre i yamabushi's fodspor at jeg kunne indse at det ville være tåbeligt ikke at følge dem. Stien var stadig foruroligende rød da min tur kom, men så effektiv var tilsyneladende yamabushi's trylleformularer at gløderne under fødderne ikke føltes mere end behageligt varme for sålerne. Jeg er stadig skeptisk over for forklaringer som at det sædvanlige rensende offer af salt strøet over gløderne vil formindske deres varme, eller at den japanske fodsål er hårdere end den vestlige, eller at en kollektiv bevidsthed kræves hvis man skal kunne gå derover uden at blive brændt. Mine fødder er ret følsomme og mit sind var på det tidspunkt i oprør, og dog var en mild varme det eneste jeg følte.

Hvad der så til syvende og sidst er forklaringen på disse fænomener, ildvandring eller varmt vand, så er i hvert fald deres hensigt tydeligt at vise for verden, at yamabushi er herrer over ilden; at de gennem deres spægelse under vandfald og deres tilknytning til deres brændende beskytter Fudo har opnået en tilstand af indre varme, der gør dem uimodtagelige for en hvilken som helst ild de måtte møde i den ydre verden.

⁶ "Ild-rite"

© Forlaget Univers. Carmen Blacker (oversættelse Esben Andreasen)

Carmen Blacker: *The Catalpa Bow – a Study of Shamanistic Practices in Japan*. Allen & Unwin 1986:
235, 247-51.